

Lovforslag nr. L 160. Fremsat den 14. januar 1987 af undervisningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld

§ 1. Efter reglerne i denne lov yder staten efter ansøgning:

- 1) tilskud til tilbagebetalingen af studielån med statsgaranti i pengeinstitutter,
- 2) eftergivelse af studiegæld, der er overtaget af Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning til inddrivelse, og
- 3) eftergivelse af studiegæld, der administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte.

Kapitel 1

Tilskud til studielån i pengeinstitutterne

§ 2. Tilskud ydes for ét år ad gangen til den del af låntagers studiegæld, der overstiger halvdelen af den beregnede årsindkomst jfr. stk. 2, og § 4. Tilskudsåret går fra 1. april til 31. marts.

Stk. 2. Den beregnede årsindkomst er socialindkomsten for det kalenderår, hvori tilskudsåret begynder med tillæg af de renteudgifter m.v., der er nævnt i lov om socialindkomst § 2, stk. 2, nr. 2 og med fradrag af formuetillæg i henhold til samme lovs § 4. Ved beregningen af årsindkomsten ses der bort fra tilskud ydet i henhold til denne eller tidligere lov i det indkomstår, der ligger til grund for socialindkomsten, og der tillægges 75 pct. af den for samme indkomstår ansatte skattepligtige formue, der overstiger 44.300 kr.

Stk. 3. Hvis den efter stk. 2 beregnede årsindkomst med fradrag af det i stk. 2, 2. pkt. nævnte formuetillæg er mindre end en års-

indkomst opgjort på grundlag af det dagpengebeløb, der for samme indkomstår er fastsat i medfør af § 51, stk. 2, jfr. § 54 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., anvendes dagpengeindkomsten, dog med tillæg af 75 pct. af den del af låntagers skattepligtige formue, som overstiger 44.300 kr.

Stk. 4. De i stk. 2-3 nævnte formuebeløb reguleres på grundlag af reguleringspristallet for juli forud for hvert tilskudsår. Beløbene reguleres med samme procent som den, hvorved reguleringspristallet er ændret i forhold til et pristal på 155,1. Den nævnte procentvise regulering beregnes med én decimal. De efter procentreguleringen fremkomne beløb afrundes opad til nærmeste 100-kronebeløb.

§ 3. Studiegælden opgøres pr. 31. december året forud for det kalenderår, hvori tilskudsåret begynder. Har låntager studiegæld i flere pengeinstitutter, foretages en samlet opgørelse. Opgørelsen omfatter studiegæld, som låntager efter aftale med pengeinstituttet skal begynde at afvikle senest ved tilskudsårets begyndelse, medmindre låntager har fået udsættelse med afviklingen på grund af arbejdsløshed, sygdom eller andre særlige grunde.

Stk. 2. Ved beregning af tilskud for det enkelte tilskudsår tages der ikke hensyn til ydelser, der betales i tidsrummet fra opgørelsen efter stk. 1 og til tilskudsårets udløb.

§ 4. Tilskud beregnes for ét tilskudsår ad gangen som en procent (tilskudsprocent), jfr.

stk. 2, af den del af låntagers tilskudsberettigende studiegæld, der overstiger halvdelen af den beregnede årsindkomst, jfr. § 2.

Stk. 2. Tilskudsprocenten er den til enhver tid fastsatte officielle diskonto pr. 1. januar forud for det pågældende tilskudsårs begyndelse med tillæg af højst 7 point, afhængig af den beregnede årsindkomst efter følgende skala:

Beregnet årsindkomst	tillægs-point
lig dagpengeårsindkomst (§ 2, stk. 3)	7,0
over dagpengeårsindkomst 129.999	6,0
130.000 – 172.999	5,0
173.000 – 216.999	4,0
217.000 – 259.999	3,0
260.000 og derover	0

Stk. 3. Den i stk. 2 fastsatte indkomstska- la, bortset fra dagpengeårsindkomsten efter § 2, stk. 3, reguleres på grundlag af reguleringspristallet for juli 21 måneder forud for tilskudsårets begyndelse. Beløbene reguleres med samme procent som den, hvormed reguleringspristallet er ændret i forhold til et pristal på 155,1. Reguleringen beregnes med én decimal, og de fremkomne beløb afrundes nedad til nærmeste 100-kronebeløb.

§ 5. Tilsagn om tilskud kan kun gives, hvis låntager ved ansøgningsfristens udløb har afsluttet eller afbrudt sin senest påbegyndte uddannelse eller hvis tilbagebetalingspligten er indtrådt efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte.

§ 6. Administrationen af tilskud til statsgaranterede studielån i pengeinstitutter varetages af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen).

Stk. 2. Anvisningen sker kvartalsvis forud til låntagers studielånskonto hos långiver. Har en låntager studielånskonti i forskellige pengeinstitutter, fordeles tilskuddet forholds- mæssigt.

§ 7. Hvis styrelsen på statens vegne indfri- er studielånet, bortfalder udbetalingen af til- skud fra indfrielsestidspunktet.

§ 8. Pengeinstitutterne skal give styrelsen oplysning om den statsgaranterede studie-

gæld for alle låntagere, opgjort pr. 31. de- cember i det nærmest forudgående kalender- år, herunder oplysning om låntagers person- nummer, pengeinstituttets registreringsnum- mer, låntagers kontonummer, samt om lånta- ger har indgået en afviklingsaftale. Undervis- ningsministeren kan fastsætte regler herom, herunder regler om, under hvilken form op- lysninger skal gives.

§ 9. Undervisningsministeren kan fastsæt- te regler om

- 1) ansøgningsfrist,
- 2) ansøgningsindhold,
- 3) grundlaget for beregning af tilskud, her- under om indtægts- og formuegrundlaget for låntagere bosat i udlandet og doku- mentation herfor,
- 4) udbetaling af tilskud, og
- 5) tilskuddets ophør.

§ 10. Klager over afgørelser om tilskud til statsgaranterede studielån truffet af styrelsen kan indbringes for Ankenævnet for Tilskud til Statsgaranterede Studielån. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden ad- ministrativ myndighed.

Stk. 2. Klager skal indbringes inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren.

Stk. 3. Ankenævnet kan intil 6 måneder efter afgørelsen se bort fra overskridelse af fristen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig.

Stk. 4. Ankenævnet består af en formand, der skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne blive dommer, og 2 andre med- lemmer. Medlemmerne beskikkes af under- visningsministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter forretningsorden for ankenævnet.

§ 11. For låntagere, der er indkomstskatte- pligtige på Færøerne eller i Grønland be- dømmes indkomst- og formueforhold på grundlag af den henholdsvis på Færøerne og i Grønland senest opgjorte skattepligtige ind- komst og den opgjorte formue ved udløbet af det dertil svarende indkomstår. Årsindkom- sten opgøres i øvrigt efter reglerne i § 2.

Stk. 2. Låntagers indkomst- og formueop- lysninger skal dokumenteres af skattevæse- net.

F.t.l. vedr. studiegæld

Kapitel 2

Eftergivelse af studiegæld i Hypotekbanken

§ 12. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken) kan i tilfælde, hvor låntagers erhvervs-, indtjenings- eller tilbagebetalingsevne er væsentlig reduceret, helt eller delvis eftergive studiegæld.

Stk. 2. Hypotekbanken kan i tilfælde, hvor låntager ikke opfylder betingelserne efter stk. 1, delvis eftergive særlig stor eller byrdefuld studiegæld.

Stk. 3. Afgørelse om delvis eftergivelse af studiegæld efter stk. 2 træffes på grundlag af oplysninger om baggrunden for studiegældens misligholdelse og låntagers tilbagebetalingsvilje efter Hypotekbankens overtagelse af gælden til inddrivelse.

Stk. 4. Hypotekbanken kan afslå at eftergive studiegæld, såfremt låntager har anden betydelig gæld end studiegæld.

§ 13. Afgørelse om eftergivelse af studiegæld efter § 12 kan tidligst træffes 10 år efter Hypotekbankens overtagelse af gælden.

Stk. 2. Afgørelse om eftergivelse af studiegæld, der er overtaget af Hypotekbanken før tidspunktet for lovens fremsættelse, kan dog træffes 5 år efter overtagelse af gælden.

Stk. 3. Såfremt der er tilkendt låntager førtidspension eller invaliditetsydelse i henhold til lov om social pension, kan afgørelse om eftergivelse træffes på ethvert tidspunkt efter Hypotekbankens overtagelse af gælden.

§ 14. Har låntager forgæves søgt gældssanering efter konkurslovens regler herom, kan anmodning om eftergivelse af studielån efter denne lov tidligst indgives til Hypotekbanken 2 år efter, at gældssanerings sagen er sluttet.

Stk. 2. Har låntager fået gælden nedsat efter konkurslovens regler om gældssanering, og er låntagers studiegæld omfattet af nedsettelsen, kan der ikke ske yderligere eftergivelse af studiegælden efter denne lovs regler.

Kapitel 3

Eftergivelse af studiegæld, der administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte

§ 15. Styrelsen kan i tilfælde, hvor låntager er tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse i henhold til lov om social pension, eftergive statslån og for meget udbetalt uddannelsesstøtte efter reglerne i kapitel 2, selvom misligholdelse ikke har fundet sted.

Kapitel 4

Ikrafttrædelse m.v.

§ 16. Loven træder i kraft den 1. april 1987. Kapitel 1 har virkning fra tilskudsåret 1988-89.

Stk. 2. Lov nr. 292 af 9. juni 1982 om gældssanering af statsgaranterede studielån ophæves. De hidtil gældende regler finder fortsat anvendelse på rentetilskud for tilskudsåret 1987-88 og tidligere tilskudsår.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Regeringen har under behandlingen af 1. etape af SU-reformen, der blev vedtaget ved lov nr. 357 af 4. juni 1986 om statens uddannelsesstøtte, givet Folketingets Uddannelsesudvalg tilsagn om, at der i løbet af sommeren 1986 ville blive foretaget en analyse af gældssaneringsspørgsmålet og opstillet eventuelle løsningsmuligheder.

Et udvalg under Finansministeriet (Hypotekbanken) har i efteråret 1986 afgivet en redegørelse om spørgsmålet. Den eksisterende gældsætning beskrives i redegørelsen, og udvalget indstiller på grundlag heraf, at der tilvejebringes hjemmel for Hypotekbanken til helt eller delvis at kunne eftergive studiegæld på grundlag af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Udvalget gør opmærksom på, at hvis der gives låntagere mulighed for at opnå gældssanering, vil det givetvis føre til en stigning i antallet af låntagere, der misligholder deres studiegæld i forventning om at kunne opnå sanering af gælden, efter at denne som misligholdt er overtaget af Hypotekbanken. Gældssaneringsordningen må derfor ses i sammenhæng med 2. etape af reformen om uddannelsesstøtte, idet denne indeholder mekanismer, der tilsigter at modvirke, at den uddannelsessøgende opsamler en studiegæld af en sådan størrelse, at der er nærliggende fare for, at han eller hun ikke bliver i stand til at tilbagebetale den.

Det foreliggende lovforslag har således først og fremmest til formål at lette den gældsætning, der allerede har fundet sted, men vil også kunne anvendes på fremtidig gæld, hvis der skulle blive behov for det.

Baggrunden for ønsket om gældssanering

Størrelse af den nuværende studiegæld

Indtil 1980 var der en konstant stigning i det årlige lånebeløb, for hvilket der blev udstedt statsgaranti. I 1980 blev der udstedt garanti for en samlet lånesum på ca. 1 mia. kr. Efter genindførelsen i

1982 af muligheden for at opnå statslån, er det årlige garantibeløb faldet væsentligt og har siden 1983 konstant ligget på ca. 630 mill. kr. Det samlede garantibeløb for studielån var ved udgangen af 1985 ca. 8 mia. kr. Det bemærkes i denne forbindelse, at gennemførelsen af 2. etape af SU-reformen på længere sigt – bl.a. som følge af den begrænsede adgang til at optage lån – forventes at medføre en nedgang i det samlede statsgaranterede lånebeløb til ca. 6 mia. kr.

Der er samtidig sket et ret kraftigt fald i den årlige tilgang af låntagere, nemlig fra ca. 61.000 i 1981 til ca. 39.000 i 1986. Faldet opvejes dog af, at der samtidig er sket en betydelig stigning i den årlige udstedelse af statslån, nemlig fra ca. 365 mill. kr. i 1982 til ca. 534 mill. kr. i 1985.

Med hensyn til spørgsmålet om *misligholdelse af studielånene* er forholdet det, at der siden 1982 er sket et fald både i antallet af misligholdte lån og i størrelsen af det samlede misligholdte lånebeløb. I 1985 blev der misligholdt 2.634 lån til i alt 149,2 mill. kr. imod 5.321 lån til i alt 180,9 mill. kr. i 1982.

Den nuværende situation er den, at der den 1. juli 1986 i Hypotekbanken er registreret 25.574 studielåntagere, hvis samlede misligholdte gæld andrager 1.505,6 mill. kr. inkl. renter. Dette svarer til en gennemsnitlig gæld pr. låntager på 59.000 kr.

Gælden fordeler sig således:

Gæld	Antal	Pct. låntagere	Pct. samlet gæld
- 50.000	15.547	60	22
50.000-100.000	5.490	22	26
100.000-150.000	2.200	9	18
150.000-250.000	1.760	7	22
250.000 og derover .	577	2	12
(heraf over 500.000 .	8)		

Det kan sammenfattende siges, at selv om der siden 1982 er sket en væsentlig nedgang i antallet af misligholdte lån, er der samtidig sket en betrag-

telig forøgelse af Hypotekbankens samlede tilgodehavende, idet summen af de afdrag og renter, som låntagerne har indbetalt, langt fra har modsvaret den samlede sum af nye misligholdte lån. Dette hænger bl.a. sammen med, at de økonomiske forhold for en betragtelig del af de låntagere, der har misligholdt studielånene, er meget dårlige på grund af afbrudte uddannelser, arbejdsløshed, overgang til bistandshjælp, langvarig sygdom m.v. Hertil kommer, at en stor del af låntagerne efter afsluttet uddannelse, ikke har indtægter af en sådan størrelse, at de har kunnet klare at afdrage studiegælden til pengeinstitutterne inden for garanti-perioden på 15 år.

Dette illustreres af, at den gennemsnitlige gæld pr. låntager kun andrager 59.000 kr., og at 60 pct. af alle låntagere, hvis gæld er overtaget som misligholdt af Hypotekbanken, har en gæld under 50.000 kr.

Det skønnes derfor, at der er tale om et varigt problem, som søges afhjulpet ved det foreliggende lovforslag.

Efter den gældende lov af 9. juni 1982 om gældssanering af statsgaranterede studielån ydes der tilskud til tilbagebetaling af statsgaranterede studielån i pengeinstitutterne og i Hypotekbanken.

Den årlige bevilling til dette formål andrager ca. 150 mill. kr.

Efter de gældende regler beregnes tilskuddet primært efter lånets størrelse, og der tages således ikke særlig hensyn til låntagers økonomiske forhold og tilbagebetalingsevne.

Som led i bestræbelserne for at modvirke, at studiegæld misligholdes, indeholder lovforslaget til afløsning af de gældende regler nye fordelingskriterier, der gør tilskuddets størrelse afhængig af låntagers indkomst- og formueforhold. Samtidig inddrages flere låntagere under ordningen, idet denne efter forslaget medtager gæld ned til ca. 50.000 kr. mod tidligere ca. 56.000 kr.

Lovforslaget

Lovforslaget består af 3 dele.

Kapitel 1 vedrører tilskud til statsgaranterede studielån i pengeinstitutter og omfatter således studiegæld, der ikke er misligholdt og indfriet af staten.

Kapitel 2 vedrører eftergivelse af misligholdt studiegæld, der er overtaget af Hypotekbanken.

Kapitel 3 indeholder en særlig hjemmel for Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte til at eftergive studiegæld, der endnu ikke er misligholdt. Reglen svarer til hidtidig praksis.

Tilskud til tilbagebetaling af studielån i pengeinstitutter

Forslaget sigter mod at give tilskud til en bredere kreds af låntagere og give de relativt største tilskud til de mindste indkomster. Dette opnås ved at fastsætte en tilskudsprocent, der stiger med faldende indkomst.

Ifølge den eksisterende ordning knytter tilskuddets størrelse sig primært til gældens størrelse, selvom der med beregningsmetoden også i et vist omfang tages hensyn til indkomsten. Låntagerne med en studiegæld over ca. 56.000 kr. får således et tilskud på 11,5 pct. af den del af studiegælden, der overstiger halvdelen af årsindkomsten. Har låntager en årsindkomst på 120.000 kr. og en studiegæld på 200.000 kr. kan han få 11,5 pct. af 140.000 kr. dvs. et tilskud på 16.100 kr. Efter lovforslaget vil samme tilskud andrage 18.200 kr. Er de udbetalte tilskud større end låntagers indbetalinger til banken, bliver det overskydende beløb stående på kontoen, som hermed nedskrives.

Det har endvidere vist sig, at udnyttelsesgraden blandt låntagere med misligholdt gæld i Hypotekbanken kun ligger på ca. 6,5 pct. Ordningen har således ikke været effektiv for denne låntagerkreds og foreslås afskaffet, idet der i kapitel 2 foreslås en egentlig gældssaneringsordning for disse låntagere.

Eftergivelse af misligholdt studiegæld

Forslaget giver Hypotekbanken hjemmel til, på et konkret grundlag, at eftergive misligholdt studiegæld. Forslaget tager sigte på den kreds af låntagere, der ingen udsigt har til nogensinde at kunne betale gælden tilbage, eller for hvem tilbagebetaling af hele gælden vil være særlig byrdefuld eller vanskelig. Der kan være tale om førtids- og folkepensionister, modtagere af invaliditetsydelse, langvarigt syge, langvarigt arbejdsløse eller eventuelt modtagere af varig bistandshjælp, der har en stærkt reduceret erhvervs-, indtjenings- eller tilbagebetalingsevne, og som ikke har formue af væsentlig størrelse. Desuden kan der være tale om låntagere, der på grund af et afbrudt uddannelsesforløb har pådraget sig en i forhold til indtjeningen ekstraordinær stor studiegæld. Endelig vil låntagere, hvis indtjeningssevne i det erhverv, uddannelsen har ført til, ikke står i et realistisk forhold til studiegældens størrelse, i begrænset omfang kunne komme i betragtning for delvis eftergivelse af gælden.

Lempelser af gældsbyrden for den beskrevne kreds af særligt belastede låntagere vil givetvis føre

til indfrielse over for pengeinstitutterne (statsgaranterede lån) og Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (statslån). Af hensyn hertil og til det meget store antal låntagere, der overholder deres forpligtelser både over for pengeinstitutterne, Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte og Hypotekbanken, foreslås som hovedregel, at lempelser af gældsbyrden kun imødekommes, når gælden har henstået i Hypotekbanken i et betragteligt tidsrum, efter forslaget mindst 10 år.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det skønnes, at nedsættelsen af undergrænsen for størrelsen af den tilskudsberettigende studiegæld og gennemførelsen af en ændret fastsættelse af tilskudsprocenten, der stiger med faldende indkomst, vil medføre merudgifter på ca. 32 mill. kr. årligt. Heri indgår besparelser på ca. 7 mill. kr. årligt som følge af ophævelsen af tilskudsordningen for Hypotekbankens låntagere. Den ændrede tilskudsordning vil først kunne få virkning for tilskudsåret 1988-1989.

De økonomiske konsekvenser af eftergivelse af studiegæld er behæftet med stor usikkerhed, idet Hypotekbanken ikke er i besiddelse af alle oplysninger om debitorernes økonomiske og sociale forhold. Hertil kommer, at den foreslåede ordning bygger på et konkret skøn over den enkelte debitors behov for eftergivelse.

Det kan dog oplyses, at antallet af førtidspensi-

onister udgør ca. 1.300 med en restgæld på ca. 36 mill. kr. Disse låntagere er fritaget for rentetilsvær og afviklingskrav. Tilgangen til denne gruppe skønnes at blive relativ beskedent.

Hvis det antages, at ca. 1/3 af de ca. 15.000 låntagere, hvis lån er indfriet for mere end 5 år siden, opfylder betingelserne for gældssanering, kan det skønsmæssigt anslås, at en gældssanering i løbet af det første år vil medføre et formuetab for statskassen på 150-250 mill. kr.

Da der ved lovens ikrafttræden vil være opsamlet et stort behov for eftergivelse, vil statskassens tab formentlig være størst i de første år, hvorefter det vil flade betydeligt ud. Derimod vil den foreslåede eftergivelsesordning for førtidspensionister, hvis gæld administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte ikke medføre yderligere tab for statskassen, da ordningen svarer til gældende praksis.

Gennemførelse af lovforslaget vil stille krav til Styrelsen for Statens Uddannelsesstøttes og Hypotekbankens administrative ressourcer. For så vidt angår tilskudsordningen, vil der komme flere ansøgninger, og der vil blive større behov for information, især i indkøringsperioden. For Hypotekbanken vil behandlingen af eftergivelsessager være en ny opgave, der kræver ressourcer dels til behandling af ansøgninger om gældssanering dels til behandling af klager. Merudgifterne for staten ved gennemførelse af lovforslaget kan herefter anslås til følgende beløb:

Mill. kr. (1987-niveau)	1987	1988	1989	1990	1991
<i>Tilskud</i>					
Merudgifter	-	24,0	31,9	31,9	31,9
<i>Administration</i>					
<i>Kapitel 1</i>					
Merudgifter	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Lønsum	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Årsværk	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0
<i>Kapitel 2</i>					
Merudgifter	0,8	1,0	0,6	0,4	0,4
Lønsum	0,8	1,0	0,6	0,4	0,4
Årsværk	4,0	5,0	3,0	2,0	2,0
Merudgifter i alt.....	1,3	25,4	32,9	32,7	32,7

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til § 1*

Loven giver adgang til en egentlig gældssanering af misligholdte studielån i form af en hel eller delvis eftergivelse af såvel statsgaranterede studielån som statslån. Derudover lovfæstes gældende praksis for eftergivelse af statslån og gæld vedrørende for meget modtaget støtte for låntagere, der er tilkendt førtidspension, hvis gæld stadigvæk administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte.

Til statsgaranterede studielån, der er under tilbagebetaling i pengeinstitutterne ydes desuden tilskud til tilbagebetalingen. Formålet hermed er dels at lette tilbagebetalingsbyrden for låntagere med stor studiegæld i forhold til indkomsten, dels at forebygge misligholdelse af studielån.

Tilskuddene ydes ikke til statslån, idet disse i forvejen er undergivet meget favorable vilkår.

Som følge af indførelsen af adgangen til eftergivelse af gæld i Hypotekbanken ophæves den hidtil gældende tilskudsordning, hvorefter der kunne ydes tilskud til tilbagebetaling af misligholdte statsgaranterede studielån efter samme regler som for de ikke misligholdte lån i pengeinstitutterne.

Til § 2

Bestemmelsen svarer til den eksisterende ordning, dog nedsættes undergrænsen for den beregnede årsindkomst til dagpengeindkomsten for dimittender. Man opnår hermed, at låntagere med mindre gældsposter kan få tilskud, hvorved tilskuddet i mindre grad gøres afhængig af gældens størrelse. Som baggrund for denne ændring kan anføres, at det i væsentlig grad er de mindre lån der bliver misligholdt og indfriet af staten.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til gældende regler. Genem placeringen af § 3, stk. 1, 2. pkt., tydeliggøres, at tilskudsordningen i princippet kun omfatter gæld, der er under afvikling eller under normale omstændigheder ville være det.

Til § 4

Bestemmelsen indeholder den nye beregningsmetode for tilskud. Man har forenklet beregning af tilskudsprocenten ved at tage udgangspunkt i diskontoen og tillægge et antal procentpoint, der aftrappes med stigende indkomst. Man går hermed væk fra det eksisterende system, hvorefter tilskuds-

procenten er ens for alle og beregnes som den gennemsnitlige rentesats for statsgaranterede studielån under afvikling i de 5 pengeinstitutter med den største statsgaranterede studielånssaldo. Reguleringsbestemmelsen i stk. 3 vil blive administreret således, at skalaens intervaldepunkter altid ligger 1 kr. under det efterfølgende intervalregulerede begyndelsepunkt.

I forhold til de eksisterende regler knyttes tilskuddets størrelse tættere til låntagerens indkomst- og formueforhold, der som udtryk for pågældendes betalingssevne vil have størst betydning for låntagerens muligheder for at tilbagebetale gælden.

Til § 8

Bemyndigelsesbestemmelsen åbner mulighed for, at det pålægges pengeinstitutterne at afgive visse oplysninger i elektronisk form.

Til § 9

Der vil bl.a. blive fastsat en grænse for, hvor små tilskudsbeløb der vil blive udbetalt. En nederste grænse på 1.200 kr. om året, svarende til 100 kr. om måneden, forekommer rimelig.

Til § 10

Ankenævnet er det samme ankenævn, som fungerer i henhold til lov nr. 292 af 9. juni 1982 med senere ændringer. Ankenævnet får dog navneforandring. Dette hænger sammen med, at nævnet som hidtil kun skal tage sig af afgørelser om tilskud til statsgaranterede studielån. Ankenævnets kompetenceområde ændres således ikke.

Til § 12

Bestemmelsen forudsætter, at Hypotekbanken foretager en samlet vurdering af den enkelte debitors økonomiske, erhvervs-mæssige, sociale og andre personlige forhold sammenholdt med studie-gældsbyrden. Såfremt Hypotekbanken skønner, at debitor ingen udsigt har til nogensinde at kunne betale gælden tilbage, eller såfremt det må antages, at tilbagebetaling af hele gælden vil være særlig byrdefuld eller vanskelig for debitor, kan gældssanering finde sted. Der må herved tages i betragtning, at en studiegæld på 150.000 kr. ikke nødvendigvis er særlig byrdefuld eller vanskelig at tilbagebetale, mens en studiegæld på 50.000 kr. efter omstændighederne godt kan være det. Gældssanering kan ske enten i form af hel eller delvis eftergivelse af gælden inkl. renter og omkostninger eller i form

af nedsættelse eller bortfald af renter og/eller omkostninger. Rentenedsættelse m.v. kan ske enten varigt eller for en eller flere perioder.

Eftergivelse efter stk. 1 kan ske, hvis der foreligger en væsentlig reduktion af erhvervs-, indtjenings- eller tilbagebetalingsvenen. Normalt vil vel både erhvervs-, indtjenings- og tilbagebetalingsevnen være væsentlig reduceret, men der stilles ikke krav om, at alle tre betingelser skal være opfyldt samtidig.

I modsætning til de tilfælde, som er omfattet af stk. 2, kan der efter stk. 1 ske eftergivelse af hele studiegælden. Omfattet af bestemmelsen er typisk personer, der har fået tilkendt social pension.

Stk. 2 omfatter typisk låntagere med normal erhvervssevne, med rimelig stabil erhvervsindtægt og med nogen tilbagebetalingssevne. Baggrunden for overhovedet at give sådanne låntagere mulighed for eftergivelse er den, at låntagerne ofte – f.eks. på grund af størrelsen af de tilskrevne renter i pengeinstitutterne – har påtaget sig en forpligtelse, som er vanskelig at overskue, når lånene optages. I modsætning til stk. 1, kan gælden efter stk. 2, kun eftergives delvis. Dels vil ansøgeren typisk have en »normal« arbejdsindtægt og nogen tilbagebetalingssevne, dels må hensynet til de debitorer, der overholder deres forpligtelse over for pengeinstitutterne, Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte og Hypotekbanken føre til, at tilbagebetalingspligten ikke gøres illusorisk. Afgørelse om delvis eftergivelse træffes efter en vurdering af låntagers subjektive forhold med hensyn til gældens indfrielse og tilbagebetalingsviljen, jfr. forslaget's stk. 3.

Gældssanering vil således blive nægtet, hvis der foreligger omstændigheder omkring låneforholdets afvikling, hvor det ville virke stødende, hvis gældssanering blev imødekommet, f.eks. hvis låntager i den forløbne afviklingsperiode har modarbejdet bestræbelserne på at inddrive lånet eller i øvrigt ikke har vist hverken betalings- eller samarbejds- vilje. Ved vurderingen heraf vil der desuden blive set på om låntager efter at tilbagebetalingspligten er indtrådt i den forløbne afviklingsperiode har afviklet et beløb, der står i et rimeligt forhold til indkomsten. Der må ved administrationen af kap. 2 tages hensyn til de principper, der ligger bagved reglerne i kap. 1 således at der bliver principiel parallelitet mellem administrationen af de 2 regelsæt. Hypotekbanken kan i tilfælde af, at låntager har anden betydelig gæld end studiegæld afvise at behandle ansøgningen. Studiegælden skal normalt mindst udgøre 75 pct. af den samlede gæld, bortset fra pantefordringer. Hvis låntager ikke opfylder disse betingelser, må låntager henvises til gældssa-

nering ved skifteretten. Det bemærkes, at de afgørelser, der i henhold til kapitel 2 træffes af Hypotekbanken, er undergivet den sædvanlige klageadgang til Finansministeriet.

Til § 13

I reglerne præciseres det, hvor lang tid der skal gå efter Hypotekbankens overtagelse af gælden, før der kan træffes afgørelse om eftergivelse. Sager om eftergivelse er som udgangspunkt omfattet af en karenregel, således at der først kan træffes afgørelse, når der er gået et vist antal år efter overtagelsen af gælden. Formålet hermed er at give mulighed for at følge den enkelte låntager over en periode med henblik på at kunne konstatere eventuelle ændringer og forbedringer i dennes økonomiske forhold. Samtidig skal karenreglen kunne forhindre eller nedbringe risikoen for spekulative indfrielse. Undtaget herfra er alene låntagere, der er tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse efter den sociale pensionslovgivning, jfr. stk. 3.

Som hovedregel for gældssager, der er overtaget af Hypotekbanken før tidspunktet for lovens fremsættelse eller senere, gælder i øvrigt en karenstid på 10 år. jfr. stk. 1.

En 10-års regel er upåkrevet for låntagere, hvis studiegæld allerede administreres af Hypotekbanken, idet der for denne gæld ikke foreligger risiko for spekulative mishandlinger og indfrielse.

For studiegæld, der er overtaget til inddrivelse af Hypotekbanken før fremsættelsestidspunktet, foreslås derfor i stk. 2, en forkortet frist på 5 år. Denne frist vil være tilstrækkelig til at konstatere, om der over en periode er sket forbedringer i disse debitorers økonomiske og/eller erhvervs-mæssige forhold.

Til § 14

Bestemmelsen tilsigter en arbejdsfordeling mellem skifteretterne og Hypotekbanken, hvad angår gældssanering af studielån. Stk. 2 angiver desuden de betingelser, der må være opfyldt for at debitor overhovedet kan få en anmodning om eftergivelse taget op til realitetsbehandling.

Efter stk. 2, udelukker opnået gældssanering af studielån ved skifteretten i form af nedsættelse af gælden, at Hypotekbanken efterfølgende yderligere kan eftergive studiegæld.

Til § 15

Efter gældende praksis kan Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte eftergive statslån og gæld

vedrørende for meget modtaget støtte i tilfælde af, hvor låntager er tilkendt førtidspension som følge af kronisk sygdom eller invaliditet. Forslaget sikrer, at denne praksis kan videreføres, også i tilfæl-

de hvor en formel misligholdelse endnu ikke er konstateret.

I øvrigt må styrelsen henvise til gældssanering i henhold til konkursloven.